

Wonen in Groningen

Van de Engelsman weten we het: zijn home is zijn castle. Maar hoe beleeft de Groninger zijn huis? Een blik achter de deur.

De 'Heer van Tjamsweer' woont in een armenhuis uit 1873

Door Cees Stolk

▲ Het Armenhuis 'uit den jare 1873' prijkt als een sieraad in het landschap van Tjamsweer bij Appingedam. Links de woonkamer en uiterst rechts 'de stille knip' waar eens in de maand de twaalf gezinnen van de buurtschap gezellig bijeenkomen. Foto: Dennis Beek

Tjamsweer – Zijn vader had hem nog zo gewaarschuwd. „Je moet wel je best doen op school, anders kom je nog in het armenhuis terecht.” Een profeet, die ouwe van hem, want zie, het jochie, dat in de klas te veel uit het raam keek en mooie dromen droomde, belandde inderdaad in een armenhuis. Maar niet als armoedzaaier, maar als 'Heer van Tjamsweer'. Zijn 'kasteeltje' langs de weg Delfzijl-Groningen springt al van verre in het oog.

De kasteelheer heet Hero Woldring (50 inmiddels) en is van beroep bouwvakker. Een man uit de polder bij Eenum. Een avonturier ook, die in zijn eentje voor een jaartje naar Nieuw-Zeeland vertrok ('Mooi land, voor een bestaan te onzeker.'), maar weer terugkeerde. Naar een flatje in

Appingedam notabene. „Ik kon niets anders krijgen. Ik werd gek van die vier muren, ik ben een buitenmens en wilde ook buiten wonen.”

Hij keek om zich heen en zijn oog viel op het Armenhuis, 'gebouwd in den jare 1873, door G.H. Bleeker predikant, J.A. Bosma en G.H. Ritsema ouderlingen en W.M. Veldman en K. Aalfs diakenen'. Bij toeval vond hij die gevelsteen met die gave inscriptie terug in het jeugdgebouw van de Hervormde Gemeente.

Een slordigheid misschien van het kerkbestuur, hoewel, voorheen bij de sloop van de pastorie ontbeerde de kerkenraad ook elk historisch besef. Hetzelfde lot zou het Armenhuis treffen, zo besloten de vroede vaders. De vijf huisjes in het rijtje aan het ds. Syperdapad 6 t/m 14 stortten bijna in. „Een bouwval toen”, erkent Hero en hij laat een indrukwekkend fotoalbum zien. „Alles verrot, alleen de muren stonden overeind.” Maar hem deerde de 'troep' niet. Hij vroeg of het Armenhuis te koop was en kocht de plek, elf are groot, voor de grondprijs. Zo redde hij een stuk historie van de ondergang en begon in 1990 aan een monnikenwerk van jaren.

Appingedam notabene. „Ik kon niets anders krijgen. Ik werd gek van die vier muren, ik ben een buitenmens en wilde ook buiten wonen.” Hij keek om zich heen en zijn oog viel op het Armenhuis, 'gebouwd in den jare 1873, door G.H. Bleeker predikant, J.A. Bosma en G.H. Ritsema ouderlingen en W.M. Veldman en K. Aalfs diakenen'. Bij toeval vond hij die gevelsteen met die gave inscriptie terug in het jeugdgebouw van de Hervormde Gemeente. Een slordigheid misschien van het kerkbestuur, hoewel, voorheen bij de sloop van de pastorie ontbeerde de kerkenraad ook elk historisch besef. Hetzelfde lot zou het Armenhuis treffen, zo besloten de vroede vaders. De vijf huisjes in het rijtje aan het ds. Syperdapad 6 t/m 14 stortten bijna in. „Een bouwval toen”, erkent Hero en hij laat een indrukwekkend fotoalbum zien. „Alles verrot, alleen de muren stonden overeind.” Maar hem deerde de 'troep' niet. Hij vroeg of het Armenhuis te koop was en kocht de plek, elf are groot, voor de grondprijs. Zo redde hij een stuk historie van de ondergang en begon in 1990 aan een monnikenwerk van jaren.

Hij bivakkeerde drie jaar in een caravan, bikte stenen af, stucte 250 vierkante meter ('Ik hield er een tennisarm aan over') en depte de sierlijke gevelletters met een kurkje met verf. Nooit wanhoopde hij, ook al riep menig voorbijganger: „Je bent gek, je haalt het nooit.” Hero metselde en timmerde onverstoort verder. „Ik heb veel geduld, al zeg ik het zelf. Ik overzie de situatie. Het werk zit me niet op de nek.” Hoe bracht hij de moed op dit karwei aan te pakken? „Bij een oud huis kijk ik altijd naar het casco. Hoe zijn de dragende muren, hoe is het dak? Als dat de moeite waard is kun je verder gaan. Of de vloeren verrot zijn, dat zegt me niks. Het gaat om de constructie. Als je alles moet afbreken kun je beter niet aan opknappen beginnen.”

Praktijk

De bouwvakker is een man van de praktijk. Hij restaureerde kerken in Noordbroek, Westermenden, Garnwerd en Nieuwolda. „Ik weet bij restauratie wat ik tegenkom. Het valt me later dus nooit tegen.” Hij geeft toe: deze restauratie zou voor een niet-bouwvakker onbetaalbaar zijn. Tweehonderdtachtigduizend

harde guldens, zo berekende hij bij de aankoop zou een grondige restauratie voor een leek gaan kosten. En nu? Hero: „Voor geen half miljoen verkoop ik dit Armenhuis.”

Vrije tijd

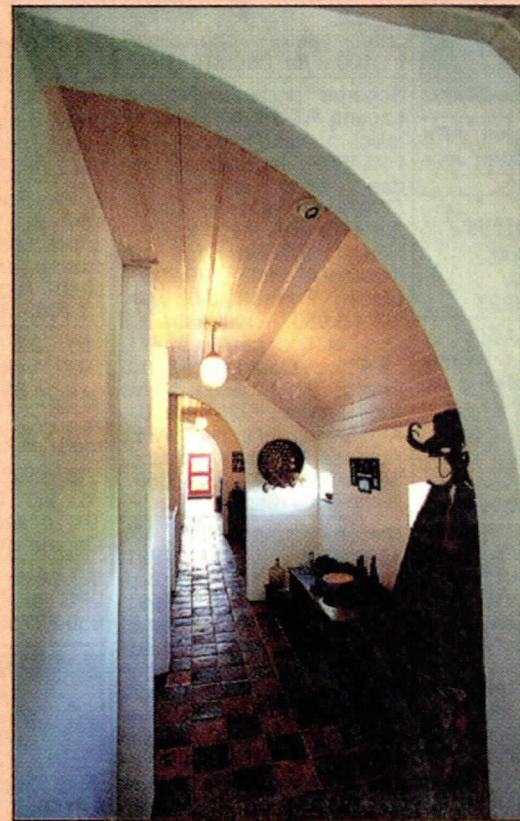
Hij stopte alle vrije tijd in het huis. Jaren ging hij niet met vakantie en met zijn vriendin Else trof hij het buitengewoon. Zij mopperde nooit, zij pakte net zo hard aan en als blijk van waardering legde hij een E van rode pannen op de zuidkant van het dak.

Hij bouwde van links naar rechts, nummer 14 werd de woonkamer, in nr. 12 toverde hij de keuken tevoorschijn (uit de beste vloerplanken schaafde hij een Amerikaans grenen aanrecht); huisje nr. 10 werd gang, wc en douche, nr. 8 de slaapkamer en nr. 6 is de 'stille knip' geworden met nog twee bedsteden. Daar komt de gemeenschap van Tjamsweer (twaalf gezinnen groot) eens in de maand gezellig bijeen en drinken er één, twee en misschien nog één op het welzijn van elkaar.

Aan de achterzijde van de woonvertrekken bewaarde hij van de vijf aanrechtkastjes er

▲ De gevelsteen met de namen van de bestuurderen. Bij toeval vond Woldring die steen terug onder vloer van het toneel van het jeugdgebouwtje bij de kerk. Foto: Dennis Beek

eentje en van de scheidingsmuren maakte hij halve bogen. „Ik wil zo veel mogelijk laten zien hoe zes gezinnen in dit Armenhuis hebben gewoond.”

Hij woont op een oeroude plek. De parochie Tjamsweer bestond blijkens een oorkonde al in 1208, de oudste uit de streek. Het huidige laatgotische kerkgebouw stamt uit 1538 waar de Ripperda's de scepter zwaaiden. Hero Woldring is zich van dat historische bewust. Het is ook zijn drijfveer om iets van waarde in stand te houden. „Ik ga hier ook niet meer weg.

Dit is mijn levenswerk. Het is hier een weldaad van rust, deze plek is mijn paradijs.”

▲ De gang met de grijs/rode plavuizen. De halve bogen heeft Woldring opnieuw geconstrueerd om te laten zien hoe de bewoners een eigen achterhuis met aanrecht hadden. Aan de buitenmuur zit nog een drie meter lange regenput. Die wil hij van binnenuit toegankelijk maken als wijnkelder. Foto: Dennis Beek